

VANESSA SPRINGORA

El consentiment

labutxaca

Vanessa Springora

El consentiment

Traducció de Marta Marfany

Empúries
Barcelona

Títol original: *Le consentement*

© Éditions Grasset & Fasquelle, 2020
© de la traducció: Marta Marfany Simó, 2020

La primera edició d'aquesta obra es va publicar
a Editorial Empúries el setembre del 2020

Primera edició en aquest segell: novembre del 2025

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B. 17.989-2025
ISBN: 979-13-87802-18-9

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

La nostra saviesa comença on acaba la de
l'autor, i voldríem que ens donés respostes,
quan tot el que pot fer és donar-nos desitjos.

MARCEL PROUST, *Sobre la lectura*
(traducció d'Anna Casassas)

A l'alba de la meva vida, verge de tota experiència,
em dic V. i, amb tot just cinc anys, espero l'amor.

Per a una filla, el seu pare és una muralla. El meu
només era un corrent d'aire. Recordo, més que una
presència física, la sentor de vetiver que perfuma el
bany de matinada, objectes masculins escampats,
una corbata, un rellotge de polsera, una camisa, un
encenedor Dupont, la manera com aguanta el cigar-
ret entre el dit índex i el del mig, bastant lluny del
filtre, una manera de parlar sempre tan irònica que
no sé mai si fa broma o no. Se'n va d'hora i torna
tard. És un home ocupat. Molt elegant, també. Les

seves activitats professionals varien tan de pressa que no puc captar-ne l'essència. A l'escola, quan em pregunten sobre la seva professió, soc incapaç de dir a què es dedica, però és evident que, com que el món exterior l'atreu més que la vida domèstica, és algú important. Almenys és el que m'imagino. Sempre va vestit impecable.

La meva mare em va tenir a l'edat precoç de vint anys. És bonica, els cabells d'un ros escandinau, la cara suau, els ulls blau pàl·lid, una silueta esvelta amb corbes femenines, un to de veu bonic. La meva adoració per ella no té límits, és el meu sol i la meva alegria.

Els meus pares fan bona parella, l'àvia ho diu sovint referint-se a l'aspecte físic d'estrella de cine que tenen tots dos. Hauríem de ser feliços, però els records que tinc d'aquella vida tots tres junts, en aquell pis on conec breument la il·lusió d'una unitat familiar, són un malson total.

Al vespre, arraulida sota els llençols, sento el pare que crida, que li diu «porca» o «puta» a la mare, i no entenc per què. Explota de gelosia per qualsevol cosa, un detall, una mirada, una simple paraula «fora de lloc». En un instant les parets es posen a tremolar, els plats volen, hi ha cops de porta. Té mania obsessiva i no tolera que canviem de lloc cap objecte sense la seva aprovació. Un dia gairebé escanya la mare perquè li va caure un got de vi sobre

unes estovalles blanques que ell li acabava de regalar. Aquestes escenes són cada vegada més freqüents. És una màquina desenfrenada, ja no el pot aturar ningú. Ara els pares es passen hores senceres dient-se el nom del porc. Fins a l'hora intempestiva que la mare ve a amagar-se a la meva habitació i plora en silenci, arraulida contra meu, en aquell llitet estret de nena petita, i després se'n torna, sola, al llit conjugal. L'endemà el pare dorm un altre cop al sofà del menjador.

La mare va gastar tots els cartutxos contra aquella ira irreprimible i aquells capricis de criatura consentida. No hi ha cap remei per a la bogeria d'aquest home que en diuen temperamental. El seu matrimoni és una guerra sense fi, un carnatge que ningú no recorda com va començar. El conflicte aviat es resoldrà de manera unilateral. Només és cosa d'unes setmanes.

Tot i així, aquell parell un dia es devien haver estimat. La seva sexualitat, al final d'un interminable passadís, oculta rere la porta del dormitori, a mi em produeix el mateix efecte que un angle mort on hi ha un monstre amagat: omnipresent (els atacs de gelosia del pare en són el testimoni quotidià), però totalment esotèric (no tinc cap record ni d'una abraçada, ni d'un petó, ni del més ínfim gest de tendresa entre els meus pares).

Sense ser-ne conscient, el que per sobre de tot

vull descobrir ja aleshores és el misteri que aplega dos éssers rere la porta tancada d'un dormitori, què hi passa. Com en els contes infantils, en què l'element meravellós irromp de sobte en la realitat, en el meu imaginari la sexualitat s'assembla a un procés màgic a través del qual els nadons neixen per miracle, i aquest procés pot aparèixer d'improvís en la vida de cada dia, sota formes sovint indesxifrables. L'encontre, provocat o accidental, amb aquesta força enigmàtica produeix ben aviat en la nena petita que soc una curiositat persistent, i terroritzada.

Em planto diverses vegades a l'habitació dels pares, en plena nit, plorant, dreta al llindar de la porta, queixant-me de mal de panxa o de mal de cap, segurament amb l'objectiu inconscient d'interrompre els seus jocs amorosos, i me'ls trobo amb el llençol que els tapa fins a la barbeta, fent cara d'idiotes i estranyament culpables. De la imatge precedent, la dels seus cossos entrelligats, no en tinc el més petit record. La tinc com esborrada de la memòria.

Un dia la directora de l'escola convoca els pares a una reunió. El pare no ve. La mare escolta, neguïtosa, el relat de la meua vida diürna.

—La seva filla està morta de son, sembla que no

dormi gens a la nit. Li he hagut de posar un llit improvisat al fons de la classe. Què passa? Diu que a la nit hi ha baralles molt violentes entre el pare i la mare. A més, la professora de guàrdia se l'ha trobada moltes vegades al lavabo dels nois a l'hora del pati. Li vaig preguntar què hi feia. Em va contestar amb tota naturalitat: «Ajudo el David a fer pipí dret. Li aguanto la tita». Al David li acaben de fer la circumcisió, i diguéssim que li costa... encertarla. Li puc assegurar que, als cinc anys, aquesta mena de jocs no són gens estranys. Només volia que ho sabés.

Un dia la mare pren una decisió irrevocable. Aprofitant que soc de colònies durant les vacances, planificades en secret per poder fer el canvi de casa, deixa el pare definitivament. És l'estiu abans de començar primària. Al vespre una monitora se m'asseu a la vora del llit i em llegeix les cartes de la mare, que em descriu el nostre pis nou, la meva nova habitació, la meva nova escola, el meu nou barri, en resum, la nova disposició de la nostra nova vida, quan torni a París. En aquell racó rural perdut on m'han enviat, entre els crits de la canalla ara salvatge en absència dels seus pares, tot plegat em sembla molt abstracte. A la monitora molts cops se li entelen els ulls i se li trenca la veu mentre em llegeix

aquelles cartes maternes falsament alegres. Després d'aquest ritual del vespre, de vegades a la nit em troben somnàmbula, baixant les escales de recules, en direcció a la porta de sortida.

Sense aquell tirà a casa, la nostra vida pren un gir apassionant. Ara vivim en unes golfes. Habitacions del servei reformades. A la meua amb prou feines m'hi puc posar dreta, però hi ha raconets secrets per tot arreu.

Ara tinc sis anys. Soc una nena treballadora, bona estudiant, obedient i bona minyona, una mica melancòlica, com ho solen ser els fills de pares divorciats. No sento cap revolta interior, evito qualsevol forma de transgressió. Disciplinada, la meua missió principal consisteix a portar les millors notes escolars a la mare, a qui continuo estimant més que res al món.

De vegades al vespre toca Chopin al piano fins a hores intempestives. O algun cop amb el volum al màxim ballem fins ben entrada la nit, i els veïns, enrabiats, es planten a la porta vociferant perquè la música està massa forta, però nosaltres ens en riem. El cap de setmana la mare es banya, magnífica, amb

un vermut en una mà, a l'altra fumant una cigarreta JPS, amb un cendrer ben posat perquè no caigui al cantell de la banyera. Porta unes ungles vermelles que contrasten amb la seva pell blanca com la llet i els seus cabells ros platí.

La neteja de la casa molts cops la deixa per a l'endemà.

El pare se les empesca per deixar de pagar la pensió alimentària. De vegades ens costa arribar a final de mes. La mare, tot i les festes que organitza al pis, i els seus amors, sempre transitoris, és més solitària del que em pensava. Un dia que li pregunto sobre el lloc que ocupa a la seva vida un dels seus amants, em respon: «No te l'imposaré, ni tampoc ha de substituir el teu pare». Ara totes dues formem una parella cohesionada. Ja no vindrà més cap home a immiscir-se en la nostra intimitat.

A la nova escola, m'he fet inseparable d'una altra nena, l'Àsia. Aprenem juntes a llegir i a escriure, però també a explorar el barri, un poble preciós amb la terrassa d'un cafè a cada cantonada. Compartim sobretot una llibertat atípica. Al contrari que la majoria dels nostres companys, no hi ha ningú que ens vigili a casa, no hi ha diners per pagar

una cangur, ni a les nits. No cal. Les nostres mares confien totalment en nosaltres. Som irreprotxables.

Quan encara no tinc set anys, passo una nit a casa el pare. Un fet excepcional que no es tornarà a repetir. A més, des que la mare i jo vam deixar el pis, la meva habitació s'ha convertit en un despatx.

Em vaig adormir al sofà. I em desperto a punta de dia, en aquell lloc on ara em sento com una estranya. Sense res a fer, m'acosto a la biblioteca, classificada i ordenada amb cura i meticulositat. N'agafo dos o tres llibres, a l'atzar, els torno a deixar al seu lloc amb delicadesa, m'entretinc amb una edició en miniatura de l'Alcorà escrit en àrab, n'acaricio la minúscula coberta de pell vermella, miro de desxifrar aquells signes incomprensibles. No és una joguina, evidentment, però s'hi assembla. I amb quina altra cosa podria jugar, si no hi ha ni un sol joc, en aquella casa?

Al cap d'una hora, el pare es lleva i entra a la sala. Abans que res, llança una mirada circular al voltant seu, s'atura davant la biblioteca i, ajupit, comença a passar revista a tots els prestatges. S'estremeix com un boig. I, amb la precisió maníaca d'un inspector d'hisenda, declara en un to triomfal: «Has tocat aquest llibre, aquest llibre i aquest llibre!». Ara la seva veu eixordadora ressona per tota la sala. No ho entenc: quin mal hi pot haver a *tocar* un llibre?

El que fa més por és que l'ha encertat. En els tres casos. Per sort, no soc prou alta per arribar a l'últim prestatge de la biblioteca, el de dalt de tot, en el qual ha posat la mirada molta estona i llavors n'ha apartat els ulls fent un misteriós sospir d'alleujament.

Què hauria dit si s'hagués adonat que, al vespre, buscant alguna cosa en un armari, vaig topar de nassos amb una dona despullada de mida natural, feta de làtex, amb tot d'orificis formant horribles forats i plecs a l'altura de la boca i del sexe, amb un somriure burla i uns ulls apagats que se'm clavaven, entaforada entre una aspiradora i una escombra? Una altra imatge de l'Infern, reprimida tan ràpid com es va tancar la porta de l'armari.

Després de classe, molts cops l'Àsia i jo ens desviem del camí per ajornar el moment de separar-nos. En una cruïlla entre dos carrers, en una petita esplanada al capdamunt d'una colla d'escaleres, hi ha adolescents que van a patinar, a fer skateboard o a fumar en grupets. Aquells graons de pedra s'han convertit en el nostre punt d'observació per admirar les cabrioles que fan aquells nois desmanegats i creguts. Un dimecres a la tarda hi anem amb els nostres patins de rodes. Al començament som indecises i maldestres. Els nois se'n foten una mica, després ja no

ens fan cas. La velocitat i la por de no poder frenar a temps ens embriaguen, no pensem en res més que en el plaer de patinar. Encara és d'hora, però, com que som a l'hivern, ja s'ha fet de nit. Quan ens disposem a marxar, encara amb els patins als peus i les sabates a la mà, les galtes enceses, esbufegant però contentes, apareix un home embolicat amb un abric, se'ns planta al davant i, movent els braços fent un gran gest com si fos un albatros, amb un cop sec s'aparta els faldons de l'abric i ens deixa petrificades davant la visió grotesca d'un sexe inflat, empinat per fora de l'obertura de la cremallera. Entre pànic i rialles nervioses, l'Asia es redreça d'un bot, jo la imito, però totes dues ens fotem de lloros, perdem l'equilibri pels patins, que ja no recordem que portàvem. Quan ens tornem a aixecar, el paio ha desaparegut, com un fantasma.

El pare encara fa algunes breus aparicions a la nostra vida. Ha tornat de no sé quin viatge a l'altra banda del món i està de pas a casa la mare, per celebrar que faig vuit anys. M'ha portat un regal inesperat: l'autocaravana transformable de la Barbie, que és el somni de totes les nenes de la meva edat. Me li llanço als braços agraïda, m'estic una hora desembolicant l'objecte amb precaucions de col·leccionista, n'admiro el color groc plàtan i el mobiliari

interior rosa fúcsia. Té més d'una dotzena d'accessoris, un sostre que s'obre, una cuina plegable, una gandula, un llit de matrimoni...

De matrimoni? Quina mala sort! La meva nina preferida és soltera i, per molt que estiri les llargues cames des de la cadira plegable exclamant «Avui fa un dia preciós», es morirà d'avorriment. Anar de càmping tota sola, això no és vida. De sobte, recordo un espècimen masculí que fa lustres que guardo en un calaix perquè fins ara no tenia cap utilitat, un Ken pèl-roig amb la mandíbula quadrada, una mena de llenyataire amb camisa de quadres segur d'ell mateix, amb qui la Barbie per força se sentirà segura quan acampi en plena natura. Instal·lo en Ken i la seva estimada juntets al llit, però fa massa calor. Primer cal treure'ls la roba, ja està, amb aquesta canícula així estaran més còmodes. La Barbie i en Ken no tenen pèls, ni sexe, ni mugrons, és estrany, però aquest lleu defecte queda compensat per les seves proporcions perfectes. Trec el cobrellit de sobre els seus cossos llisos i brillants. Deixo el sostre obert sota la nit estrellada. El pare s'aixeca de la butaca, a punt per tornar-se'n a anar. Passa per sobre l'autocaravana, jo encara hi estic enfeïnada al costat endreçant un cistell de pícnic en miniatura, s'agenolla i mira sota l'avancé. Fa una ganyota amb un somriure burleta en el moment de pronunciar aquestes paraules obscenes: «Què, carden?».

Ara tinc les galtes, el front, les mans, de color rosa fúcia. Hi ha persones que de l'amor no n'entendran mai res.

En aquella època, la mare treballa en una petita editorial ubicada a la planta baixa de l'edifici on vivim, a tres carrers de l'escola. Moltes vegades, si no torno amb l'Àsia, bereno en algun dels racons fabulosos d'aquell antre ple a vessar de grapadores, rotllos de cel·lo, raimes de paper, clips, bolígrafs de tots colors. És com la cova d'Alí Babà. I, a més, hi ha els llibres, centenars, entaforats de qualsevol manera en prestatges atrotinats. Empaquetats en capsos. Museïfocats en vitrines. Fotografiats i enganxats a les parets. El meu terreny de joc és el reialme dels llibres.

Al final de la jornada, sempre hi ha bon ambient al pati, sobretot quan torna el bon temps. La portera surt de la porteria amb una ampolla de xampany a la mà, col·loquem unes cadires i una taula de jardí, i escriptors i periodistes hi passen la seva ociositat fins que es fa de nit. Tota aquesta gent refinada són cultes, brillants, espirituals i de vegades famosos. És un univers meravellós, amb totes les virtuts. En comparació, les professions dels altres, dels pares dels meus amics, dels veïns, em semblen avorrides i rutinàries.

Un dia jo també escriuré llibres.